

בסיעתא דטימיא

שיעור שבועי

הגאון הגדול

רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

פרשת תצא | 600

ו' באדר תשפ"ג

ניתן לשמוע בקו ישיר: 03-6171004

www.kolhalashon.com

גישה ישירה לשיעור במערכת קול הלשון

בלי לחפש ולדפדף בין השיעורים במערכת.
מתקשרים לקו קול הלשון במספרים הרגילים והישירים,
מקיימים מיד כוכבית * סולמית #
ואחריו את מספר השיעור 34502039 ולסיום סולמית #

פרשת תצוה תשי"ג

שיעור הגר"י זילברשטיין שליט"א ב"בית הכנסת המרכזי רמת אלחנ"ז"

לע"נ שמעון ב"ר שאול לוסטיג ז"ל
לע"נ שמואל ב"ר משה גודלבסקי ז"ל
לע"נ אברהם יצחק ב"ר אליעזר מנחם ושרה שפס ז"ל

רבי: "דאיכא ביניהו ציבור שלא היו להם נסכים אלא לאחד מהן, למאן דאמר דגמר של ערבית משל שחרית, א"כ שחרית עיקר ויקריבום שחרית, ולמאן דאמר גמר שחרית מערבית יקריבום ערבית".

אם כן יש לומר שה"ה בנידון דידן כיון שעיקר קריאת המגילה היא ביום, שיש להעביר על מצות הקריאה של הלילה, כדי לקרותה ביום.

ואמר לי מו"ח מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, שאין להביא ראיה ממצוה של ציבור למצוה של יחיד, דיתכן דדוקא בציבור מעבירין על המצוה כדי לקיים את המצוה באופן מהודר יותר, כי בציבור יש ענין גדול שיהיה קרבנם מהודר, משא"כ במצות יחיד, יתכן שצריך לחטוף את המצוה הראשונה הבאה לידו, אף אם פחות חמורה מהמצוה שיגיע לידו מאוחר יותר. עוד יש לחלק שקיי"ל שאין ציבור מתים (יעוין במסכת הוריות [דף ו.]). אם כן אין לחוש שהקרוב יתבטל אם ידחו את הנסכים. משא"כ ביחיד יש חשש שאם לא יקיים את המצוה היום לא יקיימה כלל, ולכן אולי יש לו לחטוף את המצוה.

אכן למעשה כתב ה'חיי אדם' [כלל ס"ח ס"א, ציינו המשנ"ב הנ"ל] שכל מה שחוטפים את המצוה הקלה יותר היינו דווקא כשהמצוה החמורה תגיע לידו לאחר כמה ימים, אבל אם באותו יום (או מהלילה עד הבוקר), תגיע לידו המצוה החמורה יותר, יש לו להמתין ולא לקיים את המצוה הקלה, כדי שיוכל לקיים את המצוה החמורה. ולפי זה בעניננו, לכאורה יש לאסור להמתין ולא לקרוא את המגילה, כדי שיוכל לקרוא אותה בבוקר. ובפרט לפי שיטת ה'נודע ביהודה' [מהדו"ק או"ח סימן מ"א הו"ד בשערי תשובה סימן תרפ"ז סק"א], שקריאת המגילה ביום היא מצוה מדברי קבלה, אך קריאת המגילה

במה יבחר הרופא, בקריאת הלילה או בקריאת היום?

טיאלה:

רופא בבית חולים שניתנת לו אפשרות לקרוא את המגילה רק פעם אחת, או ביום או בלילה, איזו קריאה יעדיף?

תשובה:

כתב המשנ"ב [סימן צ' ס"ק כ"ח] בשם הרדב"ז שמי שהיה תפוס בבית האסורים והשר נתן לו רשות יום אחד להתפלל עם הציבור במניין, איזה יום שירצה, יתפלל אותו יום תיכף ולא יחמיץ המצוה להמתין על יום הכיפורים או פורים. ולפי זה לכאורה יש להעדיף לשמוע את הקריאה של הלילה. וכן כתב ה'ערוך השולחן' [סימן תרפ"ז סעי' ב' - ג'], שאע"פ שדעת רוב הראשונים דעיקר מצות הקריאה ופרסומי ניסא הוי ביום ולא בלילה, כדכתיב 'אקרא יומם' וגו', כלומר אף על גב שאני קורא ביום שהוא העיקר, מ"מ גם 'לילה ולא דומיה לי'. מכל מקום אם אין לו להשיג קריאת המגילה, רק פעם אחת ביום או בלילה, לא יעבור על המצוה, ויקראנה בלילה שהיא קודמת ואין מעבירין על המצוות, עיין שם.

ויש להעיר על דבריו מהמבואר במסכת יומא [ל"ד.], שם דנה הגמרא לגבי מצוות ניסוך היין בקרבן התמיד, אם מה שנאמר בתורה 'וְנִסְכוּ רִבְעִית הַיַּיִן' נאמר לגבי תמיד של שחר, ותמיד של בין הערביים נלמד ממנו. או להיפך, שהפסוק נאמר לגבי תמיד של בין הערביים, ותמיד של שחר נלמד ממנו. וכתבו התוס' [שם בע"ב ד"ה

ביצה מותרים, דע"כ יום הוא, וערב שבת הוא, דאי לילה אין תרנגולת מטילה ביצים בלילה, דכל המשמש ביום נולד ביום כמבואר במסכת ביצה [ז']. כלומר משקים שזבו ביום טוב אסורים, וגם אם זבו בין השמשות (של כניסת החג) נאסרו מספק דהוי דבר שיש לו מתירים. מעתה אם אח"כ אנו רואים תרנגולת המטילה ביצתה ונתברר לנו שאותו זמן עדיין ודאי יום הוא כיון דביצה אינה נולדת בלילה ממילא אנו מתירים את המשקים/פירות.

יעוין ב'פרי יצחק' [ח"ב סימן י"ח] שהקשה על דברי המהר"י ברונא, שאם אפשר לסמוך על לידת התרנגולת להכריע שהוא יום, אם כן נוכל להכריע על כל בין השמשות אם הוא מהיום או מהלילה, ולמה חז"ל לא הכריעו על ידי זה ונשארו בספק? וכתב שע"כ סימן זה אינו מועיל אלא ביום המעונן שלא ידוע כלל אם הוא בין השמשות או לא, אבל אם ברור שהוא בין השמשות, אף על פי שהביצה מותרת ממ"נ (שאפילו יצאה בלילה, מ"מ רובא יצא ביום וחזר), מכל מקום אין כאן הכרעה לגבי זמן זה והפירות הנושרים יהיו אסורים מספק, שהרי חז"ל לא הכריעו על בין השמשות מהו, יעו"ש.

ר' משה סולוביציק זצ"ל סיפר לנו סיפור שאירע עמו. כל יום הייתה באה תרנגולת לחצרו והטילה ביצה, כל שעשה כדי לתופסה לא עלה בידו, תמיד הצליחה לברוח. הוא החליט שזהו גלגול של אדם שהיה חייב לאביו כסף ולא שילם והלך לעולמו. גלגלו אותו בתרנגולת והיא מטילה כל יום ביצה בחצרם ועי"כ משיב את החוב. ריחם ר' משה סולוביציק זצ"ל על הגלגול ואמר 'מחול לך מחול לך מחול לך'. ומאז התרנגולת לא הופיעה. לזה קוראים 'ואחזה מראות אלוקים'.

ישי יתרון לצדקה יותר מכל המצוות

באים אנשים ואומרים שחטאו ומבקשים תיקון לחטאיהם. מהו התיקון?

כתב ר' יצחק אלחנן ב'נחל יצחק': "מצות הצדקה יש לה יתרון וכוח על שאר המצוות, כי כל המצוות שאדם עושה בהיותו רשע כתב עליהם הרמב"ם [פ"ז מהלכות תשובה], כי טורפין לו המצוות האלה על פניו כמו שנאמר: "מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי" אבל מצות הצדקה

בלילה היא רק מצוה מדרבנן, שאינה כתובה אף ברמז במגילת אסתר, אם כן ודאי שיש ענין להמתין מלקרוא המגילה עד למחרת. (ועיין מש"כ להלן דף ס"ט. בענין הנכנס לחתונה האם יקדים לומר שלום לרבו היושב במזרח לפני כל מי שפוגש).

ואין להביא ראיה מדברי ה'שבות יעקב' [ח"ג סימן ל"ד], הסובר דיש להמתין לאתרוג מהודר יותר, ולא אמרינן שהוי מצוה לא משהינן. דשם מיירי על קיום אותה מצוה בצורה יותר מהודרת, ובזה יש שיטות בין הפוסקים אם יש להמתין או לא, כמבואר ב'חיי אדם' (שם), אך בנידוננו הנידון הוא להעביר על מצוה אחת כדי לקיים מצוה אחרת, דהרי קריאת המגילה בלילה וביום, שתי מצוות הן.

מגילה במניין קטן עם חולה או במניין גדול

טיאלה:

אדם יכול לשמוע קריאת מגילה עם ציבור קטן שהתאסף אצל חולה, ויכול לשמוע את הקריאה עם ציבור גדול מאוד 'ברוב עם הדרת מלך'. במה יבחר?

תשובה:

השיב הרב אלישיב זצ"ל: וודאי עדיף להתפלל עם החולה, משום שזהו חסד. קריאת המגילה היא מדברי סופרים, זה כמו תורה. לעומת זאת, להתפלל עם החולה זהו מדאורייתא ממש. גם מזכים אותו באפשרות של שמיעת קריאת מגילה, גם ע"י נוכחות האנשים שם זהו עידוד גדול עבור החולה וגם לחטוף עמו שיחה זה עידוד גדול.

חידה: איך יתכן דבר שינאסר ופתאום נולד משהו במקום אחר ונהיה מותר?

תשובה:

חידה זו שאל מהר"י ברונא [סימן קמ"ט] וז"ל: "היכי משכחת איסור הנולד אצל איסור, משוי היתר? ותירץ פירות הנושרים בבין השמשות, אסורים מספק שמא חשיכה הוא, וכי נולד אצלם

לו מחצה" והקשה, הא טורפין המצוות ממנו, והוא משום דנהיה שותף בעצמותו של העני בזה שמחיה נפשו. אמנם 'ת"ת כנגד כולם', אבל הצדקה הזו היא בעצמותה ת"ת, ע"י שאינו רעב יכול להתפלל וללמוד בישוב הדעת. כך כל העוזר בצדקה לאחרים ללמוד וללמד תורה ולקרב את ישראל לאביהם שבשמים, מחיה את נפשם, וזו מצוה גדולה.

שעושה, אף בשעה שהוא רשע אין טורפין אותה בפניו. וכן אמרו חז"ל [מסכת סנהדרין ק"ג:]: "מפני מה לא מָנו את מיכה? מפני שפָּתו מצויה לעוברי דרכים שנאמר [זכריה י' י"א]: "ועבר בים צרה והכה בים גלים", א"ר יוחנן זה פסלו של מיכה". בזה מתורצת קושית 'אהבת ציון' על מאמר חז"ל [סנהדרין ק"ב:]: "אחאב וותרן בממונו היה ומתוך שההנה ת"ח מנכסיו כיפרו

להזכירכם, השיעור הבא יתקיים בעז"ה ביום ב', כ' באדר תשפ"ג, בבית הכנסת המרכזי ברמת אלחנן בשעה 20:00. תפילת ערבית בשעה 19:45.

ייטיר בוח גדול למערכת קול הלשון ולראשיה, על העברת השיעור באיכות מופלאה.

ניתן להאזין לשיעור בשידור חי מקול הלשון במס' טל' 03-6171004

